

ЯГОНА ВАТАН, ЯГОНА ХАЛҚ БЎЛИБ, ЯНГИ ҲАЁТ ВА КЕЛАЖАК ЯРАТАМИЗ!

2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

ЯНГИ

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 168 (1767), 2026 йил 20 август, пайшанба

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЎЗБЕКИСТОН

КИЧИК ВА МИКРО ГИДРОЭНЕРГЕТИКАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТАҚДИМОТ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 19 август куни кичик ва микро гидроэлектр станциялари тармоғини ривожлантиришнинг навбатдаги чора-тадбирлари юзасидан тақдимот билан танишди.

Мамлакатимизда қайта тикланувчи энергия манбаларини қўпайтириш, мавжуд сув ресурсларининг энергетик салоҳиятидан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Кичик ва микро ГЭСлар олис ҳудудларни электр энергияси билан таъминлаш, тармоқлардаги йўқотишларни камайтириш ва хусусий инвестицияларни жалб этишда муҳим ўрин тутаяди.

Ўтган йили қабул қилинган алоҳида қарорга мувофиқ, хусусий сектор иштирокида жами 164 мегаватт қувватли қарийб 3 мингта кичик ва микро ГЭС қуриш белгиланган.

Бугунги кунда 64 та лойиҳа ишга туширилиб, уларнинг жами қуввати 41,6 мегаваттга етган. Аммо бу белгиланган қувватнинг атиги тўртдан бир қисmini ташкил этади. Режадаги қарийб 3 мингта лойиҳадан 932 таси бўйича ташаббускор аниқланган. Жаҳон банки иштирокида ажратилган 150 миллион долларлик имтиёзли ресурслардан фойдаланиш ҳам сушт кетаётгани қайд этилди.

Таъбиркор ва инвесторларда станцияларни қуриш ҳамда ишлаб чиқарилган электр энергиясини сотиш шартлари бўйича саволлар қўпчилиги кўрсатиб ўтилди.

Шу муносабат билан аукционларда лойиҳанинг бошланғич нархи билан бирга электр энергиясини харид қилиш тарифининг энг қўйи чегарасини белгиллаш, тарифларни станция қувватига қараб табақалаштириш таклиф қилинди. Бу “ноль” қийматда ютиб олинган, аммо амалга оширилмай қолган лойиҳалар муаммосини ҳал этиб, инвесторлар учун аниқ ва барқарор шарт-шароит яратяди.

Шунингдек, 100 киловаттгача бўлган микро ГЭСларни лойиҳалаш ва қуриш соддалаштирилган тартибда амалга оширилади. Қувватга 50 киловаттгача бўлган лойиҳалар шаҳарсозлик ҳужжатлари экспертизаси ва давлат архитектура-қурилиш назоратидан озод этилади.

Қўшимча сув босимини ҳосил қилиш учун канал, дарё ва ўзланг конструкциясига ўзгартириш киритишга рухсат берилади. Сув ҳўжалиги объектларида ўз эҳтиёжлари учун кичик ва микро ГЭСларни аукционсиз қуриш имконияти ҳам яратилади.

Лойиҳалар учун муносиб жойларни аниқлашдан тортиб, уларни ишга тушириш ва эксплуатация қилишгача бўлган жараёнларни қамраб олувчи рақамли

платформа жорий этилади. Шу билан бирга, лойиҳалаш, қуриш ва фойдаланиш бўйича ягона услубий қўлланма ҳамда хусусий сектор иштирокида лойиҳаларни амалга ошириш тартиби ишлаб чиқилади.

Соҳадаги яна бир долзарб масала — импортта юқори даражада қарамлик. Ҳозирда кичик ва микро ГЭСлар учун зарур гидроагрегат ва бутловчи қисмларнинг 90 фоизи четдан олиб келинмоқда. Бу борада 46 та кичик ва микро ГЭС қурган “Ўзбекгидроэнерго” акциядорлик жамиятининг тажрибасидан фойдаланиш, тадбиркорларга лойиҳалаш, қуриш-монтаж ишлари ва ускуналар етказиб бериш бўйича комплекс хизматлар кўрсатиш муҳимлиги таъкидланди. Маҳаллийлаштириш мумкин бўлган агрегат ва бутловчи қисмларнинг аниқ рўйхатини шакллантириб, уларни мамлакатимизда ишлаб чиқариш бўйича тадбиркор ва инвесторларга таклифлар берилади.

Мамлакатимизда дарё ва каналлар тармоғининг умумий узунлиги 173 минг километрдан зиёд. Тақдимотда бетонлаштирилган каналларда кичик ва микро ГЭСлар қуриш учун катта имкониятлар мавжудлиги қайд этилди. Мутасаддиларга бундай объектларни тўлиқ хатловдан ўтказиб, қўшимча лойиҳалар захирасини аниқлаш вазифаси қўйилди.

Умуман, 2030 йилга қадар бундай станциялар қувватини 204,8 мегаваттга етказиб, йилига 620 миллион киловатт-соат экологик тоза электр энергияси ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Бу 350 мингта хонадонни “яшил” энергия билан таъминлаш, йилига 187 миллион куб метр табиий газни тежаш ва атмосферага 311 минг тонна карбонат ангидрид чиқарилишининг олдини олиш имконини беради.

Шунингдек, янги ўқув йилидан кичик қувватли “яшил” энергетика йўналишларида юқори малакали кадрлар тайёрлаш учун дуал таълим тизими жорий этилади. Энергетика корхоналари, жумладан, кичик гидроэнергетика объектлари талабалар учун амалиёт базаси сифатида белгиланади.

Давлатимиз раҳбари белгиланган лойиҳаларни жадаллаштириш, соҳага хусусий инвестицияларни кенг жалб қилиш, молиявий ресурслардан самарали фойдаланиш, ускуналарни маҳаллийлаштириш ва малакали кадрлар тайёрлаш юзасидан мутасаддиларга аниқ топшириқлар берди.

ЎЗА

Мард ва олижаноб халқимизнинг бундан тўққиз-ўн йиллар муқаддам яхши ниятлар билан бошлаган орзу-умидлари рўёбга чиқмоқда. Эсимда: ўшанда Президентимиз эртанги кунга ишончи сўниб бораётган халқни уйғотишга бирдан, шиддат билан бел боғлаб киришганди. Одамлар тасаввур ҳам қила олмайдиган иқтисодий, ижтимоий ҳаётни, давлат сиёсатини тубдан ўзгартиришга қаратилган қатор-қатор фармонлар, қарорлар имзолай бошлади. Олдинлари ҳаммадан беркитилган, тақиқланган мавзулар бўйича мулоқотлар бошланди.

Халқимиз бу ўзгаришларни кутганди. Шунинг учун ҳам бутун Ўзбекистон бир тану бир жон бўлиб, бошланган ислохотларнинг пассив қузатувчиси эмас, фаол иштирокчисига айланди. Биз бугун ана шу ислохотларнинг мевасини териш бахтига

мушарраф бўлган янги ўзбекистонликлармиз. Эришилган ютуқларимизнинг эътирофи этилиши, ҳаётимизнинг кундан кунга фаровонлашиб бориши, мамлакатимиз обрўси халқро майдонда тобора ортаётгани, дўстларимиз сафининг янада қўпайиб бораётгани, барча ютуқларимизга хайрихоҳ

бўлаётган халқро экспертларнинг хулосалари бизни янгидан янги зафарларга ундаётганини энди реал ҳодиса сифатида қабул қилишимиз мумкин.

Ана шулар ҳақида ўйлар эканман, давлатимиз раҳбарининг “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг

35 йиллигини кенг нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги қарорида кўтарилган масалалар бўйича баъзи фикрларни баён қилишни маъқул кўрдим.

Давоми 3-бетда

Бинали Йилдирим: “ЎЗБЕКИСТОНГА БОРМАЙ ТУРИБ ТУРКИЙ ДУНЁНИ, УНИНГ ТАРИХИ ВА КЕЛАЖАГИНИ АНГЛАБ БЎЛМАЙДИ”

Туркиялик давлат ва жамоат арбоби, мамлакатнинг собиқ Бош вазир ва парламент спикери, айна вақтда Туркий давлатлар ташкилоти Оқоқоллар кенгаши раиси Бинали Йилдирим Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллиги арафасида “Дунё” АА орқали юртдошларимизга ўзининг самимий табриги ва эзгу тилакларини йўллади:

— Яқин кунларда қардош Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллиги кенг нишонланади. Биз, 86 миллионли туркияликлар ушбу қувончли кунларда Сизнинг қувончингизга шерикмиз. Шу фурсатдан фойдаланиб, турк миллатининг ўзбек биродарларига салом ва самимий меҳр-муҳаббатини йўлаймиз.

Туркий давлатлар ташкилотининг муҳим аъзоси бўлган Ўзбекистон сўнгги йилларда улкан тараққиётга эришди. Ҳар сафар Туркий давлатлар Оқоқоллар кенгаши раиси сифатида бу диёрга борганимда, тамомила янги ва ўзгача Ўзбекистонни кўраман.

Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива, Қўқон, Андижон, Наманган, умуман, барча ҳудудларда ривожланиш, бекиёс тараққиёт кўзга ташланади. Инвестиция, иқтисодий, саноат, муҳофаза, маданият, санъат, спорт, қишлоқ ҳўжалиги, АТ ва

янги технологиялар каби қўплаб соҳаларда салмоқли натижалар қўлга киритилмоқда.

Қимматбаҳо металллар, табиий газ, тўқимачилик, автомобилсозлик ва бошқа тармоқларда ўснш жадал суръатларда давом этмоқда. 2025 йилда Ўзбекистон ялпи ички маҳсулоти 7,7 фоизга ўсди. Бу нафақат туркий давлатлар орасида, балки жаҳон миқёсида ҳам юқори натижадир.

Бунинг ортида сўнгги йиллардаги тараққиёт ва юксалишни таъминлаган кучли сиёсий ирода бор. Бу ироданинг тимсоли эса муҳтарам Президент Шавкат Мирзиёевдир. У киши илгари сурган стратегик режалар ва “Янги Ўзбекистон” гояси қадам-бақадам амалга ошмоқда. Биз, ТДТ аъзоси бўлган қардош Туркия бундан жуда катта бахтиёрлик ҳис қиламиз.

Давоми 2-бетда

Тараққиёт одимлари

ПИЛЛАЧИЛИК: ХОНАДОНДАН САНОАТЛАШИШГАЧА

Бугун жаҳон бозорида табиий, экологик тоза маҳсулотларга талаб ошиб борапти. Одамлар ҳатто либос таялашда ҳам матонинг табиийлигига эътибор қаратапти. Мато қанчалик жилокор бўлмасин, агар сунъий тола миқдори қўп бўлса, маҳсулот қиймати ва харидоргирилигини сезиларли туширади. Табиий матоларга талаб ортиши эса сифатли хомашё етиштиришни тақозо этади.

Жаҳоннинг қўплаб ривожланган давлатлари пиллачилик соҳасини янада ривожлантириб, тут ипак қўртдан табиий ва сифатли хомашё олишга интилаётгани боиси шунда. Энди ипакчилик фақатгина тўқимачилик саноатини хомашё билан таъминлайдиган тармоқ эмас, балки кийим-кечак ишлаб чиқариш ва иқтисодий самарадорлиқни оширишнинг муҳим йўналишига айланмоқда.

Пилла, аввало, ипак матолар тўқишда асосий хомашё. Ипак қўрти озиклангач, ўзидан суяқ ипак толасини чиқариб пилла ўрайди. Ана шу пилла толасидан матолар тўқилиб, улардан турли маҳсулотлар тайёрланади. Бу мато олишининг энг табиий усули бўлиб, унга сунъий толалар қўшилмайди. Сифатли газламани бошқа матолар орасидан осонгина ажратиб олиш мумкин — табиий ипак пишчилиги,

қўзилувчанлиги, чидамлилиги, енгил ва нафислиги, ҳаво ўтказувчанлиги билан фарқланиб туради. Шунинг учун азалдан шойин газламалар қадрланиб, қиймати юқори баҳоланган.

Аммо бу ипак хомашёсининг ягона афзаллиги эмас. Ипакдан халқ ҳўжалигининг турли соҳалари, жумладан, тиббиёт, космонавтика, авиация, фармацевтика, парфюмерия, автомобилсозлик, гиламчилик ва енгил саноатда кенг фойдаланилади. Қўплаб давлатлар ипак қўртнинг нафақат пилласи, балки личинкаси, гумбаги ва каллагидан ушбу соҳаларда зарур бўладиган турли саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Яъни бугун пилла хомашёси саноатнинг қўплаб соҳаларида унумли қўлланилгати.

Давоми 4-бетда

ТАДБИРКОРЛАР КУТГАН УЧРАШУВ

Олтинчи очик мулоқот қандай таассуротлар билан ёдда қолди?

Шу кунларда юртимиз ишбилармонлари касб байрамини кўтаринки кайфиятда нишонламоқда. Аввалига Президентимизнинг тегишли фармони ва фармойиши билан бир гуруҳ юртдошларимиз давлат муқофотлари, “Фаол тадбиркор” кўкрак нишони билан тақдирланди. Қўп ўтмай, бизнес вакиллари кутган учрашув — давлатимиз раҳбарининг тадбиркорлар билан олтинчи очик мулоқоти ўтказилди.

Кейинги йилларда очик мулоқот юртимизнинг муайян ҳудуддаги ўтказилиши аънамага айланмоқда. Бу гагли учрашув манзили эса илм-фан, ҳунармандчилик, савдо ва тадбиркорлик марказларидан бири бўлган қўқна Хоразм замини бўлди. Шу сабаб юзлаб тадбиркорлар Хоразмда йиғилди. Бир неча кун давомида Хива шаҳридаги маданий обидалар гўзаллигидан баҳра олди. Бу тадбиркорларимизнинг

ўзаро фикр алмашиши, янги ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишига ҳам хизмат қилди.

Чунки давлатимиз раҳбарининг тадбиркорлар билан учрашуви йил давомида кутилмаган, энг янги гоя ва таклифлар ўртага ташланмаган, бизнес учун янги имкониятлар очиладиган воқеадир.

Давоми 2-бетда

6

Бинали Йилдирим: “ЎЗБЕКИСТОНГА БОРМАЙ ТУРИБ ТУРКИЙ ДУНЁНИ, УНИНГ ТАРИХИ ВА КЕЛАЖАГИНИ АНГЛАБ БЎЛМАЙДИ”

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон аҳоли сони жиҳатидан Туркий давлатлар ташкилотига аъзо давлатлар орасида Туркиядан кейинги энг йирик мамлакатдир. Яна бир муҳим жиҳатни таъкидлаш лозим: ёшлар улуши ва ёш аҳоли салохияти жиҳатидан Ўзбекистон туркий дунёда етакчи. Инсон бу — ресурс. Ёшлар эса келажак демакдир.

Президент Шавкат Мирзиёев фақат иқтисодий тараққиёт билан чекланиб қолаётгани йўқ. Аини пайтда у туркий халқларнинг қадимги тарихидан бугунги кунгача бўлган цивилизацияон тараққиётини ёш авлодга тақдим этадиган муҳим ва улкан марказларнинг тамал тошини қўймоқда.

Бухородаги бунёдкорлик ишлари. Самарқанддаги Имом Бухорий мажмуасининг янги қиёфаси, Хива шаҳрининг янгида обод қилинишигача бўлган жараёнларда турк-ислом тамаддунининг буюқ қадриятлари қайта намоён бўлмоқда. Айниқса, Ўзбекистондаги Ислон цивилизацияси маркази дунёда ўхшаши йўқ беқийс иншоотдир.

Жорий йил июнь ойида Намангандаги халқаро мақом фестивали ва Андижонда ўтказилган “Туркий дунёнинг маданий пойтахти — 2026” тадбирларида иштирок этдим. Ҳар борганимда бир янгиликка гувоҳ бўламан. Сўнгги таширимда Фаргона водийсидаги ўзгариларни кўриб, қувондим. Наманганда Президентнинг нутқини эшитиб, санъатга, миллий-маънавий қадриятларни тиклашга бўлган улкан саъй-ҳаракатларга ана бир бор гувоҳ бўлдим.

Мен Туркияда ўтказиладиган учрашув ва тадбирларда доим Ўзбекистонни тарғиб қиламан. Барчага “Ота юрт — Ўзбекистонни бориб кўринг!” дейман. Ёшларимиз Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Фаргона, Наманган, Андижонга бориши, уларнинг бой тарихи ва қадриятларини ўз кўзлари билан кўриши керак.

Айниқса, Президент ташаббуси билан бунёд этилган Ўзбекистондаги Ислон цивилизацияси марказини ҳар бир туркий йигит-қиз албатта кўриши зарур. Бу муаззам даргоҳда туркийларнинг Ислондан аввалги ва муқаддас динимиз қабул қилинганидан кейинги тарихи муқташам тарзда намоиш этилган. Замонавий технологиялар ўз ўрнида ва усталик билан

Муносабат

ЭЪТИРОФ ЗИММАМИЗГА КАТТА МАСЪУЛИЯТ ЮКЛАДИ

Фаолиятимизнинг илк кунлариданоқ давлатимиз раҳбарининг тадбиркорларга қаратаётган эътибори ва қўллаб-қувватловини ҳис қилдик. Айниқса, бугун ишбилармон учун энг муҳими — унга ишониш, ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва ишини йўлга қўйиши учун зарур шароит яратиб бериш деб ўйлайман.

Азим ХАЙРУЛЛАЕВ,
Бухоро туманидаги
“Tekhnochem” МЧЖ
таъсисчиси,
“Шухрат” медали соҳиби

Қисқа муддатда фаолиятимиз учун жуда катта имкониятлар яратилди. Заводларимизни барпо этиш жараёнида инфра-тузилма масалалари ҳал этилди. Электр энергияси, газ, сув каби зарур тармоқлар тортилди. Бундай ёрдамнинг аҳамиятини иш бошлаган, сармоя тиккан, иш ўрни очган одам жуда яхши билади. Чунки ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун фақат маблагининг ўзи қифоя қилмайди. Унинг ортида катта меҳнат, масъулият, ишонч ва минглаб майда-чуйда масалаларни ҳал қилиш жараёни туради.

Маълумотларга кўра, бу йилги очиқ мулоқот доирасида тадбиркорлардан етти мингга яқин мурожаат келиб тушган. Уларнинг аксарияти жойида ҳал этилган бўлса, тизимли муаммолар тегишли йўналишларда сараланган. Учрашувда давлатимиз раҳбари тадбиркорлар кўтарган масалалар асосида янги ташаббусларни эълон қилди.

қўлланилган. Ўзбекистонга бормасдан туриб туркий дунёни, унинг тарихи ва келажagini англаш мумкин эмас.

Доимо ёши улуглар ва нурунийларга бўлган ҳурмат-эътиборни Ўзбекистондан ўрганишимиз кераклигини таъкидлайман ва тарғиб қиламан. Бу юрт қадим туркий аънава бўлган маҳалла ва оқсоқоллар институтини асраб қолган, кейинги авлодларга етказолаётган қадрли мамлакатдир.

Шу муносабат билан Туркия фуқароси сифатида, Туркий давлатлар Оқсоқоллар кенгаши раиси ўлароқ, муҳтарам Президент Шавкат Мирзиёев Жаноби Олийларига ўз миннатдорлигини билдираман ва чуқур эҳтиромимни изҳор этаман. У кишининг Ўзбекистон равнақи, тараққиёти ва халқ фаровонлигини таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлари, туркий давлатларга кўрсатаётган биродарлигидан жуда мамнунимиз.

Иншооллох, биз қўлни-қўлга бериб, елкама-елка туриб, келажак авлодлар учун дунёдаги энг муҳим ва нуфузли ҳамжамиятлардан бирини сифатида биргаликда ҳаракат қилишда давом этамиз.

Ўзбекистон халқи ва Президентини Муствақиллигининг 35 йиллиги билан яна бир бор қутлайман.

Муствақиллигиниз абадий бўлсин! Мамлакатдаги тинчлик ва фаровонликка кўз тегмасин.

Яна кўп йиллар муваффақият ва тараққиёт сари биргаликда одимлашда Яратган Парвардигор барчамизни кўласин.

“Дунё” АА
Анқара шахри

ТАДБИРКОРЛАР КУТГАН УЧРАШУВ

Олтинчи очиқ мулоқот қандай таассуротлар билан ёдда қолди?

Бошланиши 1-бетда

Буни катта-кичик бизнес эгаси бирдек ҳис қилади. Шу боис, минглаб ишбилармонлар 18 август кунини Хива шаҳрида бўлиб ўтган очиқ мулоқотни катта қизиқиш билан кузатди. Марказий студиянинг ўзида 500 тадбиркор жам бўлди. Анжуманда илк бор туман студияларидан ҳам 25 мингга яқин ишбилармон иштирок этди. Яна минглаб тадбиркорлар мулоқотни онлайн кузатиб борди. Тадбиркорларнинг аксарияти ушбу кунни ҳақиқий байрам сифатида қутиб олди.

Давлатимиз раҳбарининг бизнес соҳаси вакиллариغا юксак ишончи, эътирофи, қўллаб-қувватлови рамзига айланган бу учрашув ҳар гал тадбиркорлар учун салмоқли янгиликларни туҳфа қилади. Бу гал ҳам шундай бўлди.

— Бугун нафақат тадбиркорларга берилётган янги имтиёзлар, тақлиф қилинган ташаббуслардан, балки доим ёнимизда турган Президентимиз билан, юртимиздаги шундай фидойи ишбилармонлар билан бир даврда яшаётганимиздан фахрландик. Учрашувга йигирмадан ортиқ савол тайёрлаб келгандим. Бироқ буларни айтишга зарурат қолмади. Бизни қийнаётган ҳамма масалани давлатимиз раҳбари қисқа муддатда ҳал этиб берди, — дейди “Фаол тадбиркор” кўкрак нишонини соҳиби, экспортёр Жамшид Абдуллаев. — Корхонамиз экспорт билан шуғулланади. Узоқ йиллардан бундан хориждаги тармоқларга маҳсулот етказиб берганимизда дебитор қарздорлик муаммоси бўлади. Ўтган йили шу масалани кўтарганимизда Президентимиз тегишли ташкилотларга муаммони ҳал этиш бўйича топшириқлар бериш билан бирга муддати ўтган қарздорлик учун жарималарга бир йилга “мораторий” ҳам жорий қилганди. Бу гал ана шу “мораторий”ни узайтириш ҳақида гапирганимда жуда хурсанд бўлдик. Мени янада ҳайратга солгани бошқа имтиёз бўлди. Энди экспортчилар йил якунигача қарзни қоплаш учун банкдаги ҳисоб рақамига валюта қўйса, бу экспорт тушуми сифатида қабул қилиниши айтилди. Қолаверса, экспортчи фойдасига суд қарори чиққан шартномалар бўйича жарима қўллаш ҳам тўхтатилади. Очиги, бундай имтиёзни кутмагандик. Чунки экспорт билан шуғулланганидан тадбиркорлар жарима муаммосини яхши билади. Шу боис, бунга ечим берилаётгани биз учун жуда катта қулайлик. Имтиёзлар шунчаки кўмак эмас, уларнинг ҳар бири ортида ҳал этилган катта-катта масалалар турибди. Тадбиркорга халал бераётган ҳар қандай тўқсикнинг олиб ташланаётгани одамни шошириб қўяди. Бу Президентимизнинг ишбилармонларга билдираётган катта ишончи белгиси. Фаолиятим давомидида 70 дан ортиқ мамлакатга борган бўлсам, баралла айта оламankи, ҳеч бирида тадбиркорга, экспортчига бу қадар катта ёрдам,

қўллаб-қувватлов берилмаган. Буни қадрлашимиз, имкониятдан самарали фойдаланишимиз керак. Ўзим ҳам берилган имтиёзларни тезроқ фаолиятимда қўллаб, экспорт ҳажминини янада ошириш, миллий брендларимизни жаҳон бозорига кенг оммалаштиришга ошиқяман. Президентимиз бизни жасоратли тадбиркорлар деб эътироф этди. Энди шу мақомга муносиб бўлишимиз керак. Бу йўлда мунтазам ҳаракатдамиз ва ривожланишдан тўхтамаймиз.

Шунчаки миннатдорлик сўзлари эмас

Бугун мамлакатимиз иқтисодий қудратини мустақамлашга фаол ҳисса қўшаётган 1 миллион 200 мингдан зиёд тадбиркордан иборат катта армия бор. Давлатимиз раҳбари ишбилармонларга нисбатан бежиз бундай иборани қўлламади. Чунки тадбиркорлар юртимиз тараққиётининг муҳим таъанчи. Иқтисодиётимиз ривожини, соҳалар тараққиёти, аҳоли бандлигини таъминлаш, оилалар фаровонлигида бизнес эгаларининг ҳиссасини ошириб борапти.

Жаҳондаги мураккаб вазиятга қарамай, жорий йилнинг биринчи ярмида

Ўзбекистон иқтисодиёти 8,5 фоиз ўсди. Халқаро рейтинг агентликлари мамлакатимизнинг суверен кредит рейтингини яхшилади. Давлатимиз раҳбари бу натижа, энг аввало, тадбиркорлар билан елкама-елка амалга оширилаётган ишлотлар самараси эканини қайд этди.

Ушбу ишлотларнинг бошлангич нуқтасида тадбиркорларга ишонч турибди. Ана шу сабаб янги Ўзбекистонда бизнес вакилларига муносабат тубдан ўзгарди. Қулай ишбилармонлик муҳити яратилди. Тадбиркорларни эшитиш, муаммоларига аниқ ва тезроқ ечим бериш бўйича янги механизмлар ишга тушди. Давлатимиз раҳбарининг ишбилармонлар билан ўтказадиган очиқ мулоқоти эса ана шу ишлотлар марказида турибди.

Ушбу аънава бундан беш йил олдин йўлга қўйилган. Ўтган даврда бизнес ривожига тўқсик бўлган минглаб масалаларга ечим топилди. Бу борада 84 та қонун, 861 та фармон ва қарор қабул қилинди.

Тадбиркорлар билдирган тақлиф ва ташаббусларнинг амалий ечимини ҳаёtgа қўйиб, юртимиз иқтисодиётидаги юқори ўсиш кўрсаткичларига хизмат қилляпти.

Яратилаётган имконият ва шароитлар қанчалик самара бераётганини тадбиркорнинг ўзидан бошқа ҳеч ким яхшироқ ҳис қилмайди. Бугун ҳар бир бизнес эгаси ўз фаолиятида қайсидир имтиёздан фойдаланиб, барака топяпти. Қайсидир муаммосига ечим топиши ортидан келажакка ишончи ортган. Бирор тақлифи ёки ташаббуси ўнлаб, юзлаб тадбиркорнинг оғирини енгил қилган. Очиқ мулоқотда сўзга чиққанларнинг кўпи шуларга тўхталиб, кечгаги муаммолар бугун имкониятга айлангани ҳақида гапирди. Давлатимиз раҳбарига дил сўзлари, миннатдорлигини билдирди.

— Олдинроқ Президентимизнинг тегишли фармонида кўра, “Мардлик” ордени билан тақдирланганим ҳақидаги қувончли хабарни ўқиб, жуда тўққиландим. Мукофотланганлар қаторида исминини ўқиялману, худди давлатимиз раҳбари қилаётган ишларимизни кўриб тургандек, менга куч-қувват тилаётгандек туюлди. Ота-онам жуда фахрланди. “Тадбиркор ўғлим Президентимиз билан кўришгани кетяпти”, деб дуо қилиб кузатди.

Ҳар қандай текширувга “мораторий” эълон қилинди

Маълумотларга кўра, бу йилги очиқ мулоқот доирасида тадбиркорлардан етти мингга яқин мурожаат келиб тушган. Уларнинг аксарияти жойида ҳал этилган бўлса, тизимли муаммолар тегишли йўналишларда сараланган. Учрашувда давлатимиз раҳбари тадбиркорлар кўтарган масалалар асосида янги ташаббусларни эълон қилди.

Хусусан, кичик ва ўрта бизнесни молиялаштиришнинг янги тизими яратилди. “Кредит хизматлари ягона рақамли портали” орқали тадбиркор битта ариза билан банкларнинг тақлифларини олиши, бизнесни энди бошлаётганлар эса 5 миллиард сўмгача кредитини онлайн расмийлаштириши мумкин.

Кичик бизнесда инсон соғлиғи ва бошқа тадбиркорлар манфаатига зарар етказиш билан боғлиқ бўлмаган ҳар қандай текшириш учун уч йил муддатга мораторий эълон қилингани эса энг асосий янгиликлардан. Аслини олганда, янги Ўзбекистонда тадбиркорларга берилган муҳим енгилликлардан бири, аввало, кераксиз текширувлар, ортиқча қозғозболикларга чек қўйилгани эди. Энди тадбиркорлар уч йилгача ҳар қандай турдаги текширувлардан озод этиляпти.

Давлатнинг ишбилармонга бундай ишонч билдираётгани бежиз эмас. Чунки бугун тадбиркорларнинг ўзи қонуний ишлаш, керакли хужжатларни ўз вақтида тегишли ташкилотларга етказишнинг афзалликларини яхши билади. Бу борада уларга қўшимча балл ёки имтиёзлар берилишидан хабардор. Шунинг учун уларнинг фаолиятини ортиқча текширишга деярли зарурат қолмади.

Кўзда тутилган бошқа имтиёзлар ҳам тадбиркорларга катта кўмак бўлади. Барча турдаги жарималар миқдори ўртача икки баробар камайтирилиши, тез орада 30 дан зиёд фаолият тури бўйича лицензия ва рухсатномалар бекор қилиниши, яна 35 тасини бериш муддати 2-3 қарра қисқариши, давлат активини сотиб олишда бўнак 30 фоиздан 15 фоизга туширилиши шулар жумласидан.

— Очиқ мулоқотда тадбиркорларни қийнаб келётган қатор масалалар бўйича аниқ ечимлар берилди, — дейди “Фаол тадбиркор” кўкрак нишонини соҳиби, тадбиркор Лола Мирзаева. — Айниқса, давлатимиз раҳбари янги йўналишларда кадрлар тайёрлаш бўйича тақлифлар бергани эътиборимизни тортиди. Ҳозир барча соҳалар қатори ўзим фаолият юри-тадиган туризм йўналишида ҳам кадрлар етишмовчилигини кузатиляпти. Лойиҳалар қанчалик замонавий технологияларга асосланмасин, уларни ишлата оладиган малакали мутахассисларга талаб юқори. Бунинг учун ёшларни касбга қизиқтириш муҳим. Шу боис, Хоразмда бошланган янги тажриба асосида ёшларни замонавий касбларга ўргатиш вазифаси белгиланди. Техникум очадиган тадбиркорларга субсидия, солиқ имтиёзлари берилди. Қолаверса, ОТМлар биносида куннинг биринчи ярмида талабалар ўқитилса, тушдан кейин ёшларни касбга ўргатиш йўлга қўйилиши ҳақидаги топшириқ ҳам кадрлар тайёрлашда ажойиб ечим деб ўйлайман. Молиявий имтиёзлар бизга қўшимча рағбат бўлади. Масалан, электр энергияси ва газ учун тўловларда белгиланган 15 фоизли бўнак миқдори катта имтиёз яратди.

Тадбиркорлар тўққиланиб гапиратган имтиёз ва енгилликлар уларнинг очиқ мулоқотда ёдига қолган гаплар, холос. Муҳокама қилинган масалаларнинг ҳар бири қайта кўрилиб, алоҳида таҳлил қилинса, масала қўлами янада ойдинлашади.

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

www.yuz.uz

[yuz.uznews](https://www.facebook.com/yuz.uznews)

[yuz_official](https://www.t.me/yuz_official)

[yuz.uz_news](https://www.instagram.com/yuz.uz_news)

[yuz.uz_news](https://www.youtube.com/yuz.uz_news)

“Президентимизнинг шу йил 2 июндаги “Маданият, санъат ва адабиёт соҳаларини янада ривожлантириш бўйича кенг кўламли чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони мамлакат ижтимоий ҳаётида муҳим ўрин эгаллаган маданият соҳасини янада тараққий эттиришда катта аҳамият касб этди. У янги Ўзбекистонда маданият ва санъат соҳасидаги туб ислохотларни янги сифат босқичига олиб чиқиш, халқимиз маънавий қиёфасини шакллантириш, бугун дунёда авж олаётган турли маънавий-мафкуравий таҳдидларга қарши курашда муҳим ўринга эга ҳужжат сифатида қабул қилинди.

Абдухалил МАВРУЛОВ,
тарих фанлари доктори,
профессор

Бошланиши 1-бетда

Мазкур қарор, назаримда, мустақиллик феноменига замонавий руҳда диққат қаратиш, қолаверса, бугунги дунёнинг геосийсий, мафкуравий ҳолатини эътиборга олиш нуқтани назаридан ҳам муҳим. Қарорда истиқлолнинг ўттиз беш йиллигини “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак яратамиз!” деган бош ғоя асосида байрам қилиш мақсадга мувофиқлиги белгиланган.

Аввало, ушбу бош ғоядан кўзланган мақсад-муддаони тушуниб олиш лозим. Бугунги дунё жуда тез, шиддат билан ўзгармоқда. Ватан, миллат тақдири барча мамлакатлар учун ҳаёт-мамот масаласига айланиб бўлди. Бунга мисол кўп. Моддий-иқтисодий фойда олиш гамида ўзгалар манфаатини оёқсоти қилиш, глобал цивилизациявий зиддиятларни янада авж олдиришга эрк берган ҳолда бошқалар қадриятларига нисбатан ҳурматсизлик билан қараш, булар оқибатида тинч-тотув яшаётган давлатлар ва халқларнинг тинчлик-хотиржамлигини бузиш — буларнинг барчаси бугун оддий ҳол бўлиб қолгани инсониятнинг қаттиқ ташвишга солмоқда. Минг йиллар мобайнида аждоқлари тинч-тотув яшаб келган, ўзига хос цивилизациялар яратган мамлакатларни оммавий равишда ташлаб кетишга мажбур бўлаётганлар сони тобора кўпаймоқда.

Ана шундай шароитда узоқни кўзлаган давлат раҳбарлари, сиёсатчилар барчани огоҳликка чақирмоқда, инсониятни турли бало-қазолардан ҳимоя қилишга даъват этмоқда. Шунинг учун ҳам бугун кўплаб давлатларда аҳолини миллий бирликка чақиритиш, фуқароларни Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш, киндик қони тўқилган муқаддас тулпоққа ҳурмат бажо келтириш долзарб масалага айланиб бўлди.

Ҳа, ҳозир Ватан, ватанпарварлик, миллий ўзлик масаласи ҳаёт-мамот масаласига айланди. Ушбу қарорда ҳам, уни амалга ошириш мақсадида ишлаб чиқилган бош ғояни рўёбга чиқариш бўйича қабул қилинган ғоявий-бадий концепцияда ҳам асосий эътибор тарбия, хусусан, фуқароларда юксак масъулият ҳиссини шакллантириш, ватан манфаатини юксак даражада ҳимоя қилишга қаратилган. Зеро, ушбу бош ғоя миллий бирдамлик ва фуқаролик ҳамжиҳатлигини кучайтириш, турли миллат ва элат вакиллари ўртасида ўзаро ҳурмат, бағрикенглик ва ижтимоий ҳамкорлик муҳитини шакллантириш, ёш авлодди ватанпарварлик ва юксак фуқаролик масъулиятни руҳида тарбиялаш, миллий қадриятларнинг тикланиши, минтақавий яқдиллик ва глобал ҳамкорликдаги ютуқларни ифода-лашда муҳим аҳамият касб этади.

Шу нуқтаи назардан “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак яратамиз!” деган бош ғоя бугунги дунёнинг шиддатли геосийсий ва геомафкуравий жараёнида миллатнинг софлиги, Ватаннинг бутунлиги, унинг келажаги ҳақида умумхалқ бирдамлигини таъминловчи восита сифатида биз учун ўта аҳамиятли. Масаланинг яна бир аҳамият-ли жиҳати шундаки, бош ғояни амалга оширишда маданият ва санъат масаласига алоҳида ўрин берилган. Ҳақиқатан, мустақиллик, миллат ва Ватан бирлигини таъминлашда маданият ва санъатдан ҳам таъсирчан восита йўқ.

Бу Президентимизнинг яқинда маданият, санъат ва адабиёт соҳаси вакиллари билан учрашувида яна бир бор янгради. Ана шу мулоқот иштирокчиси сифатида мазкур учрашувдан жуда катта ихлосбахш таассуротлар билан қайтдим.

ёхуд маданиятда миллий руҳ масаласи

Давлатимиз раҳбарининг маданият, санъат соҳасидаги муаммолар, уларнинг ечими борасидаги юксак билим ва тажрибасига қойил қолмаслигининг иложи йўқ. Бошқа тарафдан, бугунги таҳликали замонда маданият ва санъат соҳаси ба-жариши лозим бўлган вазифалар кўлами тобора кенгайиб, мафкуравий курашда ушбу соҳаларнинг аҳамияти янада ортиб бораётганидан ҳар қандай кишида турли саволлар туғилиши табиий.

Давлатимиз раҳбари нутқини дунёда катта кураш бошлангани, йирик давлатлар эса ўз сиёсатини “Замон зўрники” тарзида амалга оширишга ўтганини қайд этишдан бошлади. Ҳақиқатан, бугун айрим мамлакатлар ўз миллий манфаатлари йўлида ҳеч нарсадан ўзини тиймаяпти. Узаро муносабатлардаги умумэтироф этилган тамойиллар емирилмоқда. Халқаро ҳуқуқий меъёларни очикдан очик писанд этмаслик ҳолатлари урчи-япти. Оғизда бир, амалда эса унинг мутлақо тескарисини бажаришга интилишдан ижтимоий уялиш ҳисси тобора йўқолмоқда. Ким тўғри-ю, ким ундай эъмоллигини англаш мумкин бўлмай қолмоқда.

Ана шундай вазиятда маданият ва санъат вакилларининг ижтимоий вазифалари кўла-ми янада кенгаймоқда. Бу жиҳат мамлакатимиз етакчисининг маданият ва санъат вакил-ларини муқофотлаш жараёнида, соҳанинг илгор вакиллари билан тарихий учрашуви-даги нутқида, шунингдек, Президентимиз-нинг 2026 йил 2 июндаги “Маданият, санъат ва адабиёт соҳаларини янада ривожланти-риш бўйича кенг кўламли чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармонида атрофлича ифода-сини топди.

Ушбу нутқ ва фармонни тилга олар экан-ман, ҳаёлимиз давлатимиз раҳбарининг маданият ва санъат вакиллари билан 2017 йил 3 августдаги илк учрашуви келаверади. Ўшанда Президентимиз мамлакатимиз янги даврга энди кириб келаётганига, олимизда иқтисодий, ижтимоий соҳалар, қолаверса, ташқи сиёсатимизда муаммолар қалашиб ёт-ганига қарамай, маданият ва санъат соҳаси миллат ва ватан тақдирини ҳал этувчи жабҳа

эканини бот-бот таъкидлаган эди. Нафақат таъкидлаган, балки ушбу соҳани ривожлан-тиришининг янгича усулига қўл урган, “буш қоп тик турмайди” тамойилига амал қилган ҳолда маданият ва санъат соҳасининг мод-дий-иқтисодий пойдеворини мустаҳкамлаш, ижодкорларни эса моддий-маънавий жиҳат-дан таъминлашининг янгича моделини ярат-ган эди.

Ўтган даврда ана шу сай-ҳаракатлар ўзи-нинг яшовчанлигини кўрсатди. Энг аввало, маданият ва санъат соҳаси халқаро меъёр-ларга жавоб бера оладиган ҳуқуқий-меъёрий асосга эга бўлди. Президентимизнинг 2018 йил 28 ноябрдаги “Ўзбекистон Республика-сида миллий маданиятни янада ривожлан-тириш концепциясини тасдиқлаш тўғриси-да”ги қарори миллий маданиятимизни янада тараққий эттиришда муҳим қадам бўлган бўлса, 2021 йил 20 январдаги “Мада-ний фаолият ва маданият ташкилотлари тўғриси-да”ги қонун минглаб маданият ва санъат хо-димлари ўн йиллар давомида кутган муҳим ҳужжат бўлди.

Президентимизнинг шу йил 2 июндаги “Маданият, санъат ва адабиёт соҳаларини янада ривожлантириш бўйича кенг кўламли чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони мам-лакат ижтимоий ҳаётида муҳим ўрин эгал-лаган маданият соҳасини янада тараққий эттиришда катта аҳамият касб этди. У янги Ўзбекистонда маданият ва санъат соҳасида-ги туб ислохотларни янги сифат босқичига олиб чиқиш, халқимиз маънавий қиёфасини шакллантириш, бугун дунёда авж олаётган турли маънавий-мафкуравий таҳдидларга қарши курашда муҳим ўринга эга ҳужжат сифатида қабул қилинди.

Умуман, мазкур ҳужжатлар, давлатимиз раҳбари илгари сурган янги ғоялар мада-ният ва санъат жамиятини ижтимоий-маъна-вий барқарорлаштиришининг таъсирчан омилли-га айлангани, соҳа ходимлари ижод эркинли-гига эга бўлганидан дарак берарди. Ҳозир жаҳонда юз бераётган воқеа-ҳодисалар, глобал ўзгаришлар, миллий манфаатларни муҳофаза қилиш борасидаги ҳаракатлар,

аввалги даврлардагидан ҳам муҳим, долзарб вазифаларни, хусусан, жамият аъзоларини миллий руҳда тарбиялаш ва миллий бирдам-лиқни кучайтириш, миллий ўзликни шакл-лантириш вазифаларини қўйди.

Маданият ва санъатнинг бош вазифаси халқнинг тобора ортиб бораётган маданий эҳтиёжларини қондириш, маданий оламини шакллантириш ва шу тўғрйли жамият маъ-навий асослари, пойдеворини мустаҳкам-лашдан иборат. Бироқ бугун кундан кунга ўзгариб бораётган дунё, оламшумул жараён-лар маданиятнинг янги функция ва вазифа-ларини талаб этмоқда.

Биринчидан, ҳар доим ҳам маданият ва санъат халқни тарқоқликдан, бошбошқоқ-ликдан асраб қолувчи куч сифатида ўзини кўрсатиб келган. Катта-катта ижтимоий гу-руҳлар бирилашиб, бир нафасда қўшиқ айти-ши, ундан завқ олиши одамларни ягона мақ-сад сари етаклаган.

Иккинчидан, маданият ва санъатнинг кучи одамларни аниқ мақсад сари сафарбар эта олиш имкониятидадир. Сафарбарлик фақат оғзаки шиорлар, даъватлар билангина амалга ошмайди. У инсон руҳиятидаги туб ўзгаришлар, мақсадни тўғри кўя олиш, дав-лат ва жамият мақсад-муддололарининг шахс мақсадлари билан қай даражада уйғунлашу-вига боғлиқ.

Бугун одамларнинг шахсий ва давлат манфаатлари ўртасидаги яхлитлик тобора кучаймоқда. Мамлакат етакчиси белгилаб берган стратегик мақсадларга жамият аъзо-лари мақсадларининг уйғунлиги, ҳеч шубҳа-сиз, ҳар биримизда сафарбарлик ҳиссини оширишга ундайди.

Шу маънода, бизга умуммиллий сафар-барлик жуда зарур. У ҳар биримизнинг ички сафарбарлигимиз, ўзимизни ўзимиз сафар-бар эта олиш қобилиятимиз ва имконияти-мизга боғлиқ. Маданият ва санъат ҳар бири-миздаги ички сафарбарликни умуммиллий сафарбарлик ҳаракатига айлантира оладиган ижтимоий ҳодисадир.

Маданият ва санъатнинг ижтимоий-маф-куравий қучи ҳар биримиздаги ақл, тафак-кур ва қалбимиз тубида ётган туйғуларни, яратилшдан иборат ҳисларимизни уйғотиш-дан иборатдир. Мамлакатимиз етакчисининг маданият ва санъат ходимлари вакиллари билан учрашувда бот-бот қайд этган фикр-ларида ўша туйғу ва ҳисларни жунбошга келтиришга қаратилган даъват мужжасам, назаримда.

Миллий руҳ тўғрисида фикр юритганда ҳамма миллат ва элатлар миллий руҳи учун умумий бўлган қатор сифатларни кўрмаслик ҳам мумкин эмас. Масалан, бу жиҳатни улар-нинг барчаси учун бир-бирига яқин бўлган “маънавий олами” мисолида кўриш мумкин. Дунёда гўзалликка, ўзининг маънавий дунё-сини шакллантиришга интилмаган бирорта миллат бўлмаса керак. Шунингдек, ўз мақ-садида эришиш, олдида турган турли-туман муаммолар, қийинчиликларни биргалиқда енгиб ўтишга ҳаракат қилмаган, бу йўлда қатъий иродасини тоблашга уринмаган халқ ҳам йўқ ҳисоби.

Ўзбек руҳи ўз-ўзидан пайдо бўлган фено-мен ҳодиса эмас. Унинг шаклланиш жараёни

узоқ минг йилларни қамраб олади. Миллий руҳиятимизнинг пайдо бўлиш ва шаклла-ниш жараёнига жиддий таъсир этган омил-лар жуда кўп. Ҳар қандай миллий руҳнинг шаклланишида уларнинг ўрни катта, албат-та. Аммо улар орасида маданият ва санъат-нинг ўзига хос ўрни борлигини асло ёддан чиқариш мумкин эмас. Гап шундаки, айнан маданият ва санъат асарлари орқали тарғиб этилган миллий руҳий қувват одамлар ижти-моий онгига жуда тез, тушунарли ва тизимли сингади.

Шунинг учун ҳам одамлар миллий руҳия-тига таъсир этишда ҳар қандай сиёсий ҳоки-мият маданият ва санъатдан самарали фой-даланишга ҳаракат қилган. Бунинг мумтоз кўринишини собиқ совет даври маданияти мисолида англаш мумкин. Сохта ғоялар, фақат сиёсий мақсадларни кўзлаган совет мафкураси ўз мақсадида эришиш учун, маса-лан, “янги совет маданияти”, “шаклан мил-лий, мазмунан социалистик, руҳан байнал-милал маданият” каби тушунчаларни тўқиб чиқара бошлади.

Натижада минг йиллар мобайнида шакланган ўзига хос ўзбек миллий руҳи-ни йўқ қилишга киришилди. Етмиш тўрт йил давом этган собик мустабид тузуми шароитида қаҳрамонлик, жавонмардлик, оилапарварлик, миллатпарварлик, ва-танпарварлик каби фазилатлар ўрнига итоткорлик, ташаббуссизлик, худудий маҳдудлик, фақат топшириқни бажаришга йўналтирилган, ўз тарихи, миллий мада-нияти, тили, қадриятларининг камситили-шига бефарқ авлод шаклланди.

Мустақиллик тўғрйли миллий руҳни шакллантириш учун барча имкониятлар яратиб берилди. Аслида, мустамака да-вларида ҳам ўзбек миллий руҳияти турли қаршилиқларга дуч келган бўлса-да, синма-ган, бутунлай йўқ бўлиб кетмаган. Чунки қадимдан бутун дунёга ўзининг маърифатли сўзини айтиб келган, илиги тўқ, тафаккур тарзи шакланган, маънавий-мафкуравий жиҳатдан кучли экани бошқалар томонидан эътироф этиб келинган, ўтроқ ҳолатда яшаб, инсоният тамаддунига юксак ҳисса қўшган халқни бир умр мустамакада ушлаб туриш асло мумкин эмасди. Шундай бўлди ҳам.

Бироқ ҳар бир ижтимоий-сиёсий давр-нинг ўз талаблари, қутилмаган муаммолари бўларкан. Бугунги ооздлик ва эркинлик за-монида ҳам ғоявий-сиёсий курашларнинг тобора авж олиши, йирик давлатлар ва катта миллатлар ўртасидаги манфаатлар кураши мамлакатимизга ва халқимизга салбий таъси-рини кўрсатяпти.

Ана шундай шароитда барчамизни турли бало-қазолардан сақлаб қола оладиган куч ўзбек миллий руҳиятидир. Биз бунда, энг аввало, миллий тарихимиз, маънавиятимиз, халқимизнинг илгор вакиллари ақл-закова-ти билан яратилган миллий-маданий, илмий мерос, айниқса, миллий руҳиятга ўта сези-ларли таъсир кўрсата оладиган омил — ис-лом дини таълимотларига суянишсизияжқол натижа беради, дейишимиз мумкин.

Янги Ўзбекистон бутун дунёда ўз бўй-бастини тобора баянлаб кўтариб бораётган бир даврда ўзбек миллий руҳиятини янада

бойитадиган, унга енгилмас куч-қудрат бахш этадиган фазилатлар шаклланмоқда. Уларнинг базиллари қўйидагилардан ибор-ат: ёшликка хос кучли шижоат, жўшқин-лик, мураккаб вазифаларни ҳал этиш чоғида мардлик намуналарини кўрсатиш, тадбиркорлик, ўз маънавий идеалларини топши йўлидаги собитқадамлик, эзгу орзу-ниятларини ҳаракатга айлантира билиш кўникмаси, миллат ва мамлакат манфаат-лари билан шахсий манфаатларини уйғун-лаштира олиш кабилар.

Маданиятдаги миллий руҳ ҳар қандай ҳо-латда ҳам муайян ғояларга суянишни талаб қилади. Президентимиз бу ҳақда бот-бот га-пириб, бугун жуда кўп минтақаларда инсоний қадриятлар емирилиб бораётгани, бундай ша-роитда дунёни эзгулик, меҳр-шафқат, инсо-нийлик қутқариши, ўз навбатида, ушбу вази-фалар маданият ва санъатнинг муҳим ғоявий қуроли бўлиши лозимлигини таъкидлайди.

Шунингдек, давлатимиз раҳбари мамла-кат тараққиётида маданият ва санъатнинг ўрни бениҳоя катта эканига эътибор қара-тиб, маданият аҳлининг вазифаси фарзанд-ларимиз онгига Ватанга муҳаббат, юрти-миз келажакка дахлдорлик, тинч, эркин ва фаровон ҳаётнинг қадрига етиш туйғусини кучайтиришдан иборатлигини қайд этади.

Маданият ва санъатда миллий руҳнинг мавжудлиги жамиятда ижтимоий мувоза-натни таъминлайди. Ҳар қандай инсонни сиёсий худбинликдан асрайди, маънавий оламни бузғунчиликдан ҳалос этади, ақлни тафаккур оқизилгидан қутқаради. Пировард натижада давлат ва жамият маънавий-маф-куравий ҳаётида шаклланиши мумкин бўл-ган турбулентлик ҳолатидан озод бўлади.

Маданият ва санъат асарларида инсон камолотига етакловчи голларнинг йўқлиги ёки бундай ғоянинг вайронкорлиги хусуси-нида эғаллиги, ўз навбатида, ушбу асарлар-нинг бадий-эстетик жиҳатдан аийнишига сабаб бўлади. Бугунги кун нуқтани назари-дан “оммавий маданият”нинг тобора урчиб бориши, маданият ва санъатда гедонистик ғояларнинг кўпайиб бориши маданият ва санъатда миллий руҳнинг шаклланиши-га тўсқинлик қилади. Бундай маданиятдан одамлар беза бўлайди. Бу эса, ўз нава-тида, жамият ижтимоий-маънавий муҳити барқарорлигига салбий таъсир кўрсатиши мумкин.

Ушбу масалалар ҳақида ўйлар эканмиз, ўз-ўзидан яна бир муҳим ҳолат кўз олди-мизда гавдаланади: маданият ва санъатда миллий руҳни илохйлаштириш масаласига жуда эҳтиёткорона муносабатда бўлиш ло-зим. Маданиятда миллий руҳнинг етишмас-лиги унинг бошқа ғояларга қарам бўлишига олиб келади. Айни пайтда миллий руҳнинг ҳаддан ортқ даражада илохйлаштирили-ши эса жамиятда мафкуравий-диний бағри-кенгликнинг қарор топишига халал бериши, айрим ҳолатларда эса миллийлик каби нохуш вазиятнинг юзага келишига сабаб бў-лиши мумкин. Шу аснода фикримизча, мада-ният ва санъат тараққиётида миллий ўзлик, миллий руҳ масаласида маромийлик, мўъта-диллик ўта зарур.

Маданият ва санъатдаги миллий руҳ, назаримда, “ватансизлик”, “дунё фуқаро-си” деб аталаётган ва оқибатда ўз милла-ти, ватанидан бегоналашиб бораётган эъ-тиқоди суст ёшларни эмас, аксинча, янги Ўзбекистонда яшаётганларни фахрландади-ган, шу юрт тақдирини ўз тақдири билан боғлай оладиган, тарҳийий маънодаги чин ватанпарварларни ҳарбиялашга хизмат қи-лади. Шунингдек, ижтимоий тармоқларга тобора қарам бўлиб бораётган, натижада индивидуалистик қарашлари оқибатида ижтимоий масъулиятдан мосуво бўлиб бораётган авлодни эмас, янги Ўзбекис-тон шароитида “суверен, демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий давлат” талабларига жавоб бера оладиган, ижти-моийлашган, айни пайтда ўзининг инди-видуал қобилиятларини давлат ва жамият манфаатларига бўйсундира оладиган янги авлодди шакллантиришга ёрдам беради.

Қатор-қатор ажнабий тилларни билгани ҳолда ўзини энг замонавий “жаҳон ода-ми” сифатида тутадиган, миллий тилда мулоқот-га киришишни эскилик қолдиги тарзда талқин этадиган эмас, аксинча, минг йиллар мобайнида шакланган, бойиб бораётган ўз-бек тилидан фахрлана оладиган йигит-қиз-ларни камолга етказишни назарда тутди.

Ўзбек маданияти ва санъатида миллий руҳ тўғрисида уйғалаганида ана шуларни мулоҳаза қиламан.

Чорсанби БЕККАМОВ,
Тошкент давлат аграр
университети профессори

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон пилла хомашёси етиштириш бўйича дунёда Хитой ва Ҳиндистондан кейин учинчи ўринни эгаллайди. Азалдан бу тармоқ юртимиз қишлоқ хўжалигининг етакчи йўналишларидан бири бўлиб, аҳолини иш ва даромад билан таъминлашда муҳим аҳамиятга эга. Аммо йиллар давомида эскича ишлаш сабаб аҳолининг бу ишдан манфаатдорлиги юқори бўлмаган.

Кейинги йилларга келиб юртимизда пиллачилик тармоғи ҳам, хонадонларда ипак қурти боқиб, пилла етиштириш ҳам тубдан ўзгариб, илм-фан ва замонавий технологиялар асосида ташкил этилган. Замонавий ва кўчма куртхоналар пайдо бўлди, ипак қуртини парваришда янгича технологиялар қўлланилган. Бу ипакчиликда даромаднинг ҳам бир неча баробар оширмоқда. Бугун айти йўналишда тadbиркорга айланган юртдошларимиз кўп.

Соҳада муаммоларга ҳам бирин-кетин ечим бериляпти. Масалан, пиллачиликда асосий масалалардан бири озука базасидир. Шу боис, давлатимиз раҳбарининг топшириғи билан тут ипак қуртининг озука базасини 2026-2030 йилларда босқичма-босқич кўпайтириш белгиланган. Жумладан, 8 минг гектарда янги махсус озука берувчи тўтзорлар барпо қилиш, 41,5 минг гектар майдонда яққа қатор тут қўчатлари экиш, 15 минг гектардаги мавжуд тўтзорларни реконструкция қилиш кўзда тутилган. Бунинг натижасида 2030 йилга қадар 200 миллионга тут қўчати экилиши ва озука базаси 30 фоиз ошishi кутляпти.

Пилла етиштириш ҳажмлари, йиллик ҳосилдорлик ва маҳсулдорлик ҳам озука базасини таҳлил қилиш асосида олдиндан башорат қилинади. Хусусан, 2026 йилда 30 минг тонна, 2030 йилга бориб 36 минг тонна саноат пилласини етиштириш режа қилинмоқда. Бу айти соҳа ортдан минглаб одамларнинг бандлиги таъминланиб, саноат тармоқлари учун маҳаллий хомашё базаси яратилади дегани.

Саккиз минг гектарда янги тўтзорлар барпо этилади

Манбаларда ипакчиликнинг ватани жануби-шарқий Осиё экани кўрсатилади. Эраимиздан қарийб уч минг йил олдин Хитойда ипак тайёрланган. Ипакчилик Ўрта Осиёга IV асрда кириб келган. Аммо кейинги йиллардаги маълумотларга кўра, Мовароуннаҳрда жуда қадимдан ипакчилик билан шуғулланилган. Бу бўйича Ўзбекистон Фанлар академияси Антропология институти олимлари ва халқаро тадқиқотчилар томонидан ўтказилган замонавий микроморфологик ва протеомик текширишлар ҳамда таҳлилларга кўра Сурхондарё вилоятидаги Сополитгетта ёдгорлигиндан топишган учта пилла парчаси топишлари хонаки ипак қуртига тегишли экани тўлиқ тасдиқланди.

Шарқ халқлари азалдан сифатли ва ранг-баранг шойи матолари билан донг таратган. Айниқса, Самарқанд, Шахрисабз, Бухоро, Туркистон шаҳарлари ва Фарғона водийсида пиллачилик, ипакчилик, шойи матолар тўлиқ санъати ривожланиб, кийим-бош учун иппакка зар ва кумуш иплар аралаштириб тўқилган. Матолар ва улардан тикилган либослар Буюк ипак йўли орқали Европа мамлакатларига тарқалган. Зардўзлик, каштачилик деб номланадиган бу каби

Пиллачилик: хонадондан саноатлашишгача

хунар турлари ҳозир ҳам юртимизнинг турли ҳудудларида авлоддан-авлодга ўтиб келяпти. Ипак матосининг қанчалик майин ва пишққ бўлиши пилла хомашёси сифатига боғлиқ. Табиатда ипак қуртининг бир қанча туридан ипак олинади. Масалан, хонаки-лаштирилган тут ипак қурти фақат тут дарахти бағри билан озикланади ва узунлиги 1000-1500 метргача ингичка толадан иборат пилла ўрайди. Олинган ипак толалардан эса шойи газламалар тайёрланади.

Бу технология неча асрлардан буён мавжуд. Яъни пилла қурти боқилади ва ундан ипак тала олинади. Буни уй ёки саноат шароитида амалга ошириш мумкин. Юртимизда пилла, асосан, аҳоли хонадонларида боқилади. Чунки мамлакатимизда ипакчилик ва пиллачилик аҳолини даромадли иш билан таъминлаш, қишлоқ жойларда бандлигини ошириш ҳамда экспорт салоҳиятини кенгайтиришда муҳим ўрин тутатади.

Бироқ йиллар давомида бу йўналишга фақат шу томондан қаралган. Бу вақтда озука базасидан бошлаб пиллани чуқур қайта ишлашгача бўлган барча жараёнларда тўланиб қолган муаммолар эса соҳа салоҳиятини тўлиқ ишга солишга тўсқинлик қилаётганди. Жорий йилнинг 17 февраль кунни давлатимиз раҳбари ипакчилик соҳасини ривожлантириш чора-тадбирлари юзасидан тақдирот билан танишиб, айти йўналишдаги муаммоларни бартараф этиш бўйича аниқ вазифаларни белгилаб берди. Асосий масала эса соҳада озука базасини мустаҳкамлаш, маҳаллий уруғчиликни кенгайтириш, саноат усулини жорий этиш ва тайёр маҳсулот улушини оширишга қаратилган.

Шу асосда бу йилдан пиллачиликда иш тизими ҳам, олинган марралар ҳам мутлақо ўзгариб, асосий эътибор сифатли, жаҳон стандартлари талабларига мос пилла етиштириш, шу иш билан шуғулланадиган аҳоли даромадлари ва иқтисодий самарадорлигини эса янада оширишга қаратилмоқда. Бунинг учун замонавий технологиялар ва илм-фан лойиҳалари фаол жалб қилинган.

Соҳадаги ишлар янги тизимга ўтиб, “Ўзбекипаксаноат” уюшмаси, вилот ва туман “Агропилла” тузилмалари, ипакчилик

Энди нафақат пилла етиштириш, балки соҳада қўшилган қиймат яратиш ва экспортни оширишга ҳам эътибор кучайган. Янги бозорларни ўзлаштириш, миллий брендларни шакллантириш ва қўллаб-қувватлаш, экспортда тайёр маҳсулот улушини ошириш каби чора-тадбирлар шулар жумласидан.

Нуфузли халқаро кўргазмалар ёки жаҳонга машҳур санъат вакиллари эгидида ўзимизнинг атлас, адрас каби шойи матоларимиздан тикилган либосларни кўрсак, дарров фахрланамиз. Кейинги йилларда бу

одатий ҳолга айланиб қолди. Чунки маҳсулотларимиз аллақачон жаҳон бозорига кириб борди. Халқаро майдонда миллий брендларимиз номини мустаҳкамлаш учун эса сифатли маҳсулотларни оширишимиз керак.

Ҳисоб-китобларга кўра, юртимизда маҳаллий пилладан юқори сифатли хом ипак олиш ва уни чуқур қайта ишлашни кенгайтириш ҳисобига экспорт тушумларини 250 миллион долларгача ошириш мумкин. Жумладан, 2030 йилга қадар умумий қиймати 200 миллион долларлик 21 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш хом ипакни қайта ишлаш ҳажмининг 3 минг тонна ва даражасини 75 фоизга етказиб, 18,5 миллион погон

интеграциясини чуқурлаштиришга эътибор қаратилган.

Илмий ва инновацион лойиҳалар, янги илмий марказлар ташкил этилиши шуларнинг бир қисми. Бу борада нуфузли халқаро компаниялар, олий таълим муассасалари билан биргаликда ишланаяпти. Хусусан, ривожланган давлатларнинг илмий муассасаларида тут ипак қуртларини кичик ва катта ёшларида махсус комплексли куртхоналарда парваришланиши янги интенсив технологиялари ҳамда услубларини ишлаб

чиқиб, илмий асослаш борасидаги ҳаракатларимиз давом этипти.

Бугун юртимиз пиллачилик соҳасида олий маълумотли кадрларга эҳтиёж бор ва буни вилотлар кесимида ўрганиб, кадрлар тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириб бориш олдимиздаги вазифалардан бири. Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 11 апрелдаги тегишли қарорига агар соҳа учун юқори малакали ва рақобатбардор мутахассислар тайёрлаш бўйича қатор вазифалар белгиланган. Шу асосда 2025-2026 ўқув йилидан бошлаб ипакчилик йўналишида кундузги, кечки ва масофавий таълим шакллари очилиб, илгор ишлаб чиқариш корхоналарида дуал таълимни ташкил этиш кўзда тутилган.

Тошкент давлат аграр университетида айти йўналишда самарали ишлар йўлга қўйилган. Хусусан, ипакчилик ва тутчилик таълим йўналиши бўйича уч йиллик таълим дастурлари асосида давлат таълим дастурлари, малака талаблари, ўқув режалар, ўқув фан дастурлари ишлаб чиқилди. Қолаверса, NEMIS платформа тизими ишга туширилиб, лойиҳа офислари ташкил қилинди. Хитой, Япония, Ҳиндистон, Вьетнам, Жанубий Корея, Италия каби давлатларнинг илгор тажрибалари ўрганилиб, ўқув жараёни ва қўшма таълимга тағбиқ этилмоқда.

Илмий ёндашув ва инновацион технологиялар пилла ҳосилдорлигини оширишга хизмат қилапти. Асосийси, одамларнинг ушбу йўналишда иқтисодий манфаатдорлиги ошиб, пиллачилар сони кўпайиб борапти. Соҳада берилаётган имтиёзлар кўлами ҳам юртдошларимизни рағбатлантираётгани рост.

Президентимизнинг бир қанча қарорлари билан бу борада аниқ вазифалар белгиланган. Масалан, пиллачилик ташкилотлари томонидан тўтзорларни янгилаш учун экиладиган тут қўчатлари ва пилла етиштириш мавсумлари учун ипак қурти уруғини аҳолига бепул тарқатиш, аҳоли томонидан етиштирилган пилла ҳосиллини сотишдан ташқари махсус озука берувчи тўтзорлар орасида қўшимча мавсумий қишлоқ хўжалиги экинларини экиш орқали олинадиган даромадларни уларнинг ўзларида қолдириш кабилар шулар жумласидан.

Асосийси, соҳадаги ислохотлар, белгиланган вазифалар, аҳолига берилаётган имтиёзлар амалда ишляпти. Буни эриштирилган натижаларга яққол кўриш мумкин. Соҳага янгича ёндашув ортдан одамлар пилла етиштиришга бўш самарани бекор ўтказмаслик эмас, балки сақлаш меҳнат тури, яхшигина даромад манбаи сифатида қарай бошлади. Уйда ўтирган ишсиз хотин-қизларнинг қанчаси пиллачилик ортдан рўзгорига даромад олиб қиряпти. Айти йўналишда тadbиркор, лидер хотин-қизлар пайдо бўлиб, ҳудудларда ўш тажрибаси билан бўлишляпти.

Янги Ўзбекистонда малакали кадрларни тайёрлашга қаратилган ҳаракатлар яқин келажақда самарасини беради. Илм-фан асосида пиллачилик ва тутчилик янада ривожланиши одамлар учун ҳам, мамлакат қишлоқ хўжалиги ва иқтисодиёти учун ҳам манфаатли. Асосийси, пиллачилик соҳасида жадал бошланган ислохотлар энди ортга қайтмайди.

Турли минтақалардаги геосийсий кескинликлар, қуролли можаролар, жаҳон бозорларидаги ўзгаришлар, таъминот занжирларидаги узилишлар ва ресурслар учун кучайиб бораётган рақобат бутун ҳар бир давлатни ўз имкониятларига янада жиддий назар ташлашга ундамоқда. Чунки дунёнинг бир чеккасида юз берган воқеа қисқа вақт ичида бошқа ҳудуддаги нархларга, бозорга ёки оддий инсоннинг кундалик эҳтиёжига таъсир қилиши оддий ҳолга айланиб қолди.

Иқтисодий юксалиш ва аҳоли фаровонлигининг қувват томири

Кечагина узокдек кўринган муаммо бугун корхона ишига, эртага эса хонадондаги рўзгор таъшишига дахл қилиши мумкин. Шу боис, ички имкониятларни тўлиқ ишга солиш, муҳим ресурсларни ишончли захиралаш ва ташқи таъсирларга тайёр туриш ҳар бир давлат учун ҳаётий заруратга айланмоқда.

Бу ҳақиқат, аввало, энергетика соҳасида яққол кўринади. Хонадонда чироқнинг ёниши, қиш кунини уйнинг иссиқ бўлиши, завод дастохларининг тўхтамай ишлаши, транспортнинг ҳаракатланиши — одатий ҳолдек туюлади. Аслида, буларнинг барчаси ортда катта меҳнат, аниқ ҳисоб-китоб ва узлуқсиз ишлайдиган энергетик тизим турибди. Шунинг учун нефть ва газ масаласи фақат қудқдан ресурс олиш ёки уни қўвур орқали етказиш билан тугамайди. Бу масала корхонанинг эртанги ишга, хонадоннинг хотиржамлигига, бозордаги нарх-наво ва мамлакатнинг иқтисодий барқарорлигига бевосита дахл қилади.

11 август кунини давлатимиз раҳбари нефть-газ бозорида барқарорлигини таъминлаш, иқтисодиёт тармоқлари ва аҳолига углеводород ресурсларини узлуқсиз етказиб бериш чора-тадбирлари юзасидан тақдирот билан танишди. Унда газ ва нефть қазиб чиқаришдан тортиб, уни импорт қилиш, қайта ишлаш, захиралаш ва истеъмолчига етказиб беришгача бўлган жараёнлар атрофича кўриб чиқилди.

Жойлардаги масалаларнинг бугунги кундаги аҳамиятини оддий ҳаётнинг ўзи ҳам кўрсатиб турибди: корхона учун бир кунлик узилиш иш жараёнига таъсир қилади, хонадон учун таъминотдаги кечикшиш эса кундалик турмушнинг қийинлаштиради. Шу боис, ички бозор эҳтиёжини аниқ ҳисоблаш, мавсумий юктамаларга олдиндан тайёргарлик кўриш, зарур захираларни яратиш ва таъминотда юзага келиши мумкин бўлган хавфларни барвақт аниқлаш бугунги куннинг муҳим вазифалари сифатида белгиланмоқда.

Юртимизда саноат қувватлари кенгайиб, янги корхоналар ишга тушаётгани, ишлаб чиқариш ҳажмлари ортиб, аҳоли эҳтиёжлари ўсиб бораётгани табиий газ ва нефть маҳсулотларига талабни ҳам кўпайтирмоқда. Бундай шароитда фақат кўпроқ ресурс қазиб чиқаришнинг ўзи етарли бўлмайди. Уни ўз вақтида қайта ишлаш, захиралаш, ташшиш ва истеъмолчига етказиб беришнинг ҳар бир босқичи бир маромда ишлаши керак.

Шу мақсадда август ойида 27 та қудуқни ишга тушириш режалаштирилган. “Янги Қўлтэк”, “Нидё”, “Қоратау”, “Марварид” ва “Тегирмон” конларидаги ишлар ҳисобига қўшимча 887 минг куб метр табиий газ қазиб чиқариш имконияти яратилади. Бу ҳажм ички бозор таъминотини мустаҳкамлаш, саноат корхоналари эҳтиёжини қондириш ва ўсиб бораётган талабга муносиб жавоб бериш учун муҳим манба бўлади.

Энергетикада энг катта синов талаб кескин ошадиган пайтда бошланган. Қийининг совуғи тушиши билан хонадонларда газга эҳтиёж ортди, корхоналарда иш ҳажми кўпаяди, иссиқлик тизимлари юқори юкламада ишляпти. Шу пайтда бир кунлик узилишнинг ўзи қанча жараёнга таъсир етказиб қолди.

мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Эҳтиёжни олдиндан ҳисоблаш, зарур захирани яратиш ва қўвурлардан тортиб тақсимлаш тармоқларига бўлган тизимни мавсумга тайёр ҳолга келтириш оддий техник вазифа даражасидан юқори туради.

Бозорда ҳам шундай: ресурс қаердадир туриб қолса, бошқа жойда унга эҳтиёж сезилиши мумкин. Шу боис, маҳсулотни талабдан келиб чиқиб биржа савдоларига олиб чиқиш, ташшиш ва ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш, ишлаб чиқарувчи билан сотувчи ўртасидаги ишни аниқ йўлга қўйиш муҳим.

Айниқса, сунъий танқислик ёки ресурсни ушлаб туриш каби ҳолатлар охир-оқибат оддий одамнинг рўзгорига бориб тақалади. Нарҳдаги ўзгариш, ёқилги топишдаги қийинчилик ёки корхонанинг хомашёсиз қилиши бир-бирига боғлиқ жараёнлардир.

Табиий бойликнинг қадри уни қанча миқдорда қазиб олиш билан ўлчанмайди. Унинг самараси ресурс инсон меҳнати, замонавий технология ва оқилона бошқарув билан бирлашиб, кундалик эҳтиёжга айланганда кўринади. Сувоитрилган газ ишлаб чиқаришини 2026 йил якунига қадар режадаги 520 минг тоннадан 606 минг тоннага етказиш вазифаси ҳам шу мақсадга қаратилган. Бу 86 минг тонна, яъни қарийб 16,5 фоиз қўшимча маҳсулот дегани. Ички бозорда эҳтиёж юқори бўлган сувоитрилган газ ҳажминини ошириш,

аввало, истеъмолчининг талабини қондиришга хизмат қилади.

Аввал белгиланган 27 та қудуқни ишга тушириш ва қўшимча 887 минг куб метр газ олиш вазифаси билан бирга бу кўрсаткичлар соҳадаги ишларнинг аниқ манзилини кўрсатади. Бир томонда янги қудуқлар, иккинчи томонда қайта ишлаш қувватлари, кейин эса маҳсулотни бозорга етказиш — буларнинг барчаси бир замирида халқаро. Бир халқа ўз вақтида ишламаса, унинг таъсири охир-оқибат истеъмолчига етиб боради. Шунинг учун мустақадиларга ички бозор эҳтиёжини кунлик кузатиб бориш, хавфларни олдиндан аниқлаш ва зарур чораларни кечиктирмаслик вазифаси қўйилмоқда.

Шу боис, ер қаъридан олинаётган ҳар бир тонна нефть, ҳар бир куб метр газга халқ манфаати нуқтан назаридан қараш муҳим. Масъулият, меҳнат ва тежамкорлик шу ерда оддий тушунча бўлиб қолмай, миллий қадриятга айланади.

Энергетикадаги бугунги вазифалар шу маънода бир соҳа доирасидан чиқиб, мамлакатнинг эртанги қиёфасига дахл қилади. Чунки ўз уйи, ўз корхонаси, ўз ери ва ўз имкониятига таянган юрт ташқи таъсирлар қанчалик кучли бўлмасин, ўз йўлини йўқотмайди. Энг муҳими, бугун яратилган имконият эртага авлодлар зиммасига тушадиган юкни енгилантириш керак. Бугунги тежамкорлик фаровонлигини, интизом ишончини, оқилона қарорлар эса келажақ авлод хотиржамлигини таъминлайди.

Сардор ТОЛИБОВЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Шукух

Мингбулоқ!
Бу мен туғилган қишлоқ. У нафақат Ургут туманида, балки бутун Самарқанд вилоятида энг кичик қишлоқ бўлса ажаб эмас. Ана шу мўъжаз қишлоқ мен учун дунё. Бу ёруғ оламни илк бор шу ерда кўрганман. Аллоҳнинг ҳаёт аталмиш неъматини шу масканда таниганман. Шулар туфайли тоғлар этагидаги ушбу ихчамгина қишлоқ мен учун энг азиз, энг табарруқ даргоҳ — Ватан! Ватан останада бошланади деган гап замирида теран маъно-мазмун муҷассам. Бинобарин, киндик қони тўкилган кичик ватанини қадрлаган инсон катта Ватанини ҳам улуғлайди.

Энг улуг, энг азиз байрамимиз — Мустақилгимизнинг 35 йиллиги муборак бўлсин, ота маконим, она қишлоғим, жонажон Ватаним — кун сайин гуллаб-яшнаётган, шиддат билан тараққий этаётган янги Ўзбекистоним!

ЎУБҲИДАМ ҲАЁЛЛАРИ

Маматқул ҲАЗРАТҚУЛОВ,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган журналист

Хар гал қишлоғимга борганимда у ердаги ўзгаришларга, одамларнинг турмуш тарзи, кайфиятига эътибор қаратаман. Шу мўъжаз қишлоғим қиёфаси йил сайин ўзгариб, қишлоқдошларимнинг яшаш шароити тобора яхшиланиб, турмуши фаровонлашиб бораётганидан, булар табиий равишда уларнинг кайфияти руҳиятига ижобий таъсир кўрсатаётганидан ич-ичимдан қувонаман. Ким билан суҳбатлашмай гап-сўзларидан, юз ифода-сидан ҳаётидан мамнунилигим, кўнгли хотиржамлиги сезилиб туради. Дарҳақиқат, рўзғори бут, оиласи тинч одамда ички хотиржамлик, ташқи босиқлик бўлади. Минг шукрки, сўнгги йилларда қишлоқ-дошларимнинг аксариятида ана шундай ҳолатни кузатмоқдаман. Худо кўрсатмасин, қандайдир ташвиш бор одам ҳаловатини йўқотадди, сиз билан гаплашиб турадиган ҳаёли бошқа томонда юради.

Ушбу сафарим асносида оддинлари унчалик аҳамият бермаганим айрим жиҳатлар эътиборимни тортди. Одатимга кўра эрта тонгда қишлоғимиз кўчаларини кездим. Бу пайтда тоғ этагидаги қишлоқ ҳавоси нақадаҳ ёқимли, ҳузурбахш бўлади, мисоли қаймоқ, дейсиз. Ёлғиз ўзим оҳиста одимлайман. Уйларга разм соламан. Аксарияти замонавий усулда қурилган. Дарвозалар очик, ҳовли ичи кўриниб турибди. Ҳар бир дарвоза олдида турли русумдаги, жумладан, хорижий машиналар, иккита машина турган хонадонлар бор. Бир уй олдида иккита енгил автомобил қаторида улкан юк машинаси ҳам турибди. Давлат рақамига эътибор бердим: хусусий. Шуларни мамун ҳолда кузатиб борарканман, бир хонадондан бедананинг жарангдор овози эшитилди: битбилдик-битбилдик, вовақ... Оҳ, қандай ёқимли, нақадаҳ ҳузурбахш! Бедананинг кўнгирокдай сайрашидан сархуш ҳолда йўл четдаги харсангга ўтирдим-да, денгиздай чайқалиб ётган сув омборига термилдим... Тизгинсиз ҳаёл болалик, ўсмирлик йилларимга етаклади...

Мен тенгиларнинг болалик ва ўсмирлигимиз шўро даврида ўтган. Бугун уларни ёшларга, хусусан, невараларимга гапириб берсам, улар “Бизга эртак айтиясизми? Ундан кўра ўқувчилик пайтингизда қанақа телефон шиллатганингизни айтинг”, дейди. Мен қуламанда, “Бизнинг мактаб давримиз у ёқда турсин талабалик йилларимизда ҳам бунақа телефонлар бўлмаган”, дейман. Улар ажабланади, ишонмайди. Ўтган асрнинг эллингичи-олтмишчиси йилларида қишлоқларда электр бўлмаганини улар қаёқдан билсин. Керосин лампада дарс тайёрлаб, китоб ўқир эдик. Керосин олиш ҳам минг азоб, одамлар керосин сотади-ган бочка олдида охири кўринмайдиган навбатда турар эди. Керосин сотувчи ўзи хон, кўланаси майдон. Кимдир нимадир деб қўйса борми, қатор турган идишларни қаторасига тепар ва “йўқ керосин” деб бочкани қўйлаб, жуфтакни ростлаб қоларди. Кейин кўринг кексаю ёш унга ялинишини...

Ургут тамакига ихтисослашган район эди. Тамакининг инсон саломатлигига зарари ҳақида ёзишга юрак чидамайди. Эрта баҳорда сув оқиб турган жўяларда оёқланг юриб тамаки кўчати қадаларди.

ва боғдорчилик билан шуғулланмоқда. Рўзғори бадастир, тирикчилиги олдингидан ўн чандон яхши ўтаётир.

Адолат юзасидан айтишим керак, ўша пайтларда одамларда китоб, газета-журнал ўқишга қизиқиш бор эди. Идораларда, маҳалла ва мактабда кутубхона бўлар, улар яхшигина китоб фондига эга эди. Қиш кунлари баъзи хонадонларда йиғилиб китобхонлик қилинарди. Ўша йиллари нашр этилган халқ достонларини жам бўлиб ўқиш одат тусига кирган эди. Бунга телевизор йўқлиги ҳам сабаб бўлган деб ўйлайман. Телевизор 60-йилларнинг охирларида кириб келган, қишлоқ бўйича бир-иккита хонадонда бўлар, одамлар кечки овқатдан кейин ўша хонадонларга кинотеатрга боргандай йиғилиб, телевизор томоша қиларди. Гарчи китоб ўқишга иштиёқ бўлса-да, мактабни битириб, олий ўқув юртиларига борадиганлар кам эди. Шу боис, қишлоғимизда ўша йиллари олий маълумотли киши йўқ эди. Техникум ёки билим юртини битирганлар қишлоқнинг обрўли одамлари ҳисобланарди. Бунинг сабаби менинг назаримда, фарзандини шаҳарга ўқишга юборишни одамларнинг моддий аҳволи тақозо қилмас, бунинг устига кўпчилик ота-оналар ўғилларини бағридан чиқаргиси келмас, мактабни битириши билан амаллаб уйлантириб қўяр ва у рўзгор ташвишлари билан андармон бўлиб қолар эди. Қизлар ҳақида-ку гапирмаса ҳам бўлади. 60-йилларнинг ўрталарида қишлоғимиз ва ён-атрофдаги қишлоқлардан уч-тўрт йигит

да ҳамон эслайдиган раҳбарлар кўп эмас. Оддий одамлар қалбидан жой олган ҳокимлардан бири, шубҳасиз, Шавкат Мирзиёев. У киши Самарқандда қисқа вақт ишлади (2001 йил сентябрдан 2003 йил декабрда). Шу қисқа фаолияти давомида вилоятда улкан ишларни амалга оширди. Қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва бошқа соҳалардаги ишларни санаб ўтирмайман, улар барчага аён. Ўнг асосийси, одамларнинг дунёқараши ўзгарди, кўзи очилди. Ўзбекистон халқ шоири Барот Бойқобилов ўша йиллари

бўлаётган бунёдкорлик ишлари, ақл бовар қилмас ўзгаришлар ҳақида бири қўйиб, иккинчиси ҳаяжон ила гапирди.

— Биргина Ургутимизни қаранг, — деди муаллимликдан пенсияга чиққан жияним. — Ўн йилда таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Эркин иқтисодий зонадаги корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сон-саногини йўқ. Қанча давлатларга экспорт қилинмоқда. Демак, сифати юқори даражада, акс ҳолда хорижликлар оламасди, улар анойи эмас. Кўп қаватли уйларни айтмайсизми?! Қўриб кўз қувонади. Инсон қадри ҳамма нарсадан улуғ деган гоё амалда ўз ифодасини топаётганига ёрқин мисол булар.

Бошқаси гапни илиб кетди: — Ургутимизга поезд қелди-я. Президентимизнинг умрлари узок бўлсин. Ким ўйлаган эди тоғли бир туманга поезд келади деб. Университет очилгани-чи? Санай-версак адоғи йўқ бу улғувор ишларнинг.

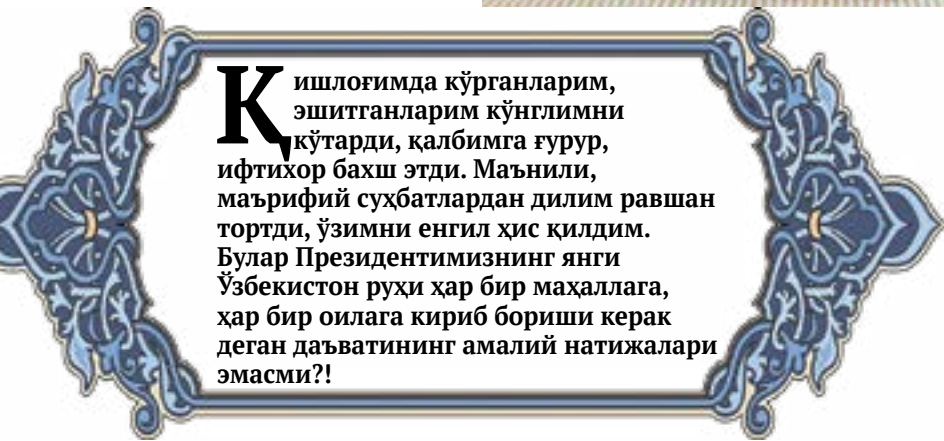
Ҳақиқат умрага бориб келган жияним соқолини силаб жим ўтирганди. Бу гаплардан илҳомланиб, суҳбатга аралашди:

— Ўтган ҳафта Имом Бухорий мажмуасини зиёрат қилдик. Муҳташам маҷитда жума намозини ўқидик. Очғи, мажмуани кўриб, оғзим очилиб қолди. Шунчалар маҳобатли, шунчалар гўзал, юксак дид билан барпо этилганки, ҳайратдан ёқа ушалайди одам. Бир неча чет элликлар ҳавас билан термилиб турганига гувоҳ бўлдик. Шундай беназир ишларга бош-қош бўлган давлатимиз раҳбарини Аллоҳ сийласин, бу хайрли, савоб ишларининг ажрини кўпайтириб берсин.

бир суҳбатда бундай деган эди: “Шавкат Мирзиёев Самарқанд аҳолисини уйғотди”.

Шавкат Мирзиёев мамлакатимиз бош вазирини этиб тайинланган кезлари қишлоққа бордим. Қишлоқдошларим у кишининг фаолияти, вилоятда қандай тинимсиз ишлагани ҳақида тўлқинланиб гапирди. Саидқул деган поччам бўларди (Аллоҳ раҳмат қилсин). Воқеа-ҳодисаларга теран қарайдиган, таҳлил қиладиган, сергак, хушёр одам эди. Нафақат вилоят ва мамлакатимиз, жаҳондаги воқеаларни ҳам кузатиб борарди. Ўша суҳбатда у киши менга юзланиб бундай деди: “Ҳокимимизни олиб кетиб қолдиларингиз-да... Самарқанд халқини тўйдирган эди-да”. Бу гап ниҳоятда ҷуқур маъноли, ҳоким Шавкат Мирзиёев фаолиятига берилган энг тўғри, энг адолатли баҳо эди. У киши жавоб кутаётгандек менга қараб турарди. “Тўғри айтдингиз... Аммо бир вилоят аҳолисининг тўйиши етарли эмасда... Бутун мамлакат халқи тўймоғи керак”, дедим. Поччам бир зум суқут сақлади-да “Ҳа, тўғри... тўғри”, деди.

Кимдир чақирди. Ҳаёлим бўлинди. Нонуштага уч-тўрт жиян жам бўлди. Турли мавзуларда суҳбатлашдик. Мамлакатимиз, вилоятимиз ва туманимизда

Қишлоғимда кўрганларим, эшитганларим кўнглимни кўтарди, қалбимга ғурур, ифтихор бахш этди. Маънили, маърифий суҳбатлардан дилим равшан тортди, ўзимни енгил ҳис қилдим. Булар Президентимизнинг янги Ўзбекистон руҳи ҳар бир маҳаллага, ҳар бир оиллага кириб бориши керак деган даъватининг амалий натижалари эмасми?!

Булар ҳам етмагандай сентябрнинг бошларидан пахтакор районларга пахта теримига олиб кетарди. Мактабларнинг олтинчи синфдан юқори барча синф ўқувчилари колхозчилар билан бир қаторда мавсум туғагунача юрарди пахта далаларида.

Энг ёмони “тамакисиз тирикчилик ўтмайди” деган тушунча одамлар онига сингдирилган, улар шунга ишониб қолган, шу боис, соғлигини ҳам ўйламай бола-бақраси билан тамакига “ёпишган” эди. Мустақил давлат бўлганимиздан кейин аста-секин тамаки экишга барҳам берилди. Қишлоқ аҳли асосан узумчилик

Тошкент ва бошқа шаҳарларда ўқишга кирди. Қовун қовундан ранг олади деганларидек, кейин уларга ҳавас қилиб институтларга кирадиганлар кўпайди.

“Ҳаёл оти бирла кезар” эканман (А.Орипов), мустақилликка эришганимиздан кейин Самарқанд вилоятига раҳбарлик қилган ҳокимлар бир-бир кўз ўнгимдан ўта бошладилар. Ўтган ўттиз беш йил давомида вилоятда бир неча марта ҳоким алмашди. Ҳозир ишлаб турган ҳоким ўн учинчиси. Бу ҳокимларнинг ҳар бири вилоятда маълум из қолдирган, албатта. Аммо халқ эслаб қолган, эслаганда ҳам яхши маъно-

иборат деб билган ота-боболаримизнинг фарзандлари, неваро эваралари шундай мартабаларга эришгани ва эришаётгани истиклолимиз шарофати, айниқса, Президентимиз Шавкат Мирзиёев бошчилигида барча соҳаларда олиб борилаётган кенг қўламли илмий ислохотлар самарасидир. Дарҳақиқат, сўнгги йилларда ёшларнинг илм олиши, иқтисодини намоён этиши учун барча шароит яратилаётгани, давлат олий таълим муассасалари қаторида хусусий университетлар, кўплаб хорижий давлатлар етакчи университетларининг филиаллари очилгани туфайли ўғил-қизларимиз учун катта имкониятлар яратилди. Ота-оналар ва ёшлар улуг маърифат-парвар боболаримизнинг “нажот илмда” деган ўғитларининг туб моҳиятини теран тушуниб етганини алоҳида қайд этмоқ жоиз.

Одамларнинг турмуш тарзи ўзгараётгани, уйлариди шаҳарлардаги каби шароитлар қилинаётгани хусусида хурсанд бўлиб гапиришди. Ўзингиз яхши биласиз, илгари ҳаммом учун ҳам шаҳарга боришга тўғри келарди. Бунга ҳамманинг ҳам имконияти кўтармас эди. Бугун шаҳарга боришга эҳтиёж йўқ. Ўнг асосийси, “свят” ўчмайди. Электр бўлса сув ҳам бўлади, маиший шароитлар қилиш ҳам осон кечади. Тўғри, баъзан бир оз муддатга ўчади, аммо тез ёнади, олдингидай қуллаб ўчмайди. Мен қулдим: “Бундай ўчишлар пойтахтда ҳам бўлиб туради”.

Аввал 41-ўрта мактабнинг филиали сифатида очилган мактаб истиклол йилларида ўрта мактаб мақомига эга бўлди. Илгари фарзандларимиз уч-тўрт километр йўл босиб, қўшни қишлоқдаги мактабга қатнар эди. Бугун ушбу 108-ўрта мактабга ҳамма қишлоқлардан ҳам болалар келиб ўқимоқда.

— Худого шукр қиламиз шундай кунларга етказгани учун, — деди ёши каттароқ жияним. — Қишлоғимизда машина олман хонадон даярили қолмади. — У бир оз тин олиб, сўзида давом этди. — Бир неча қишлоқдошларимиз ҳаж ва умра амалларини адо этиб келди. Бундай шароитлару имкониятларни ота-боболаримиз тасаввур ҳам қилган эмас. Ўнг муҳими, мамлакатимиз тинч, халқимиз осойишта ҳаёт кечирмоқда. Қишлоғимиз аҳли ҳам ўзаро аҳил-иноқ. Аҳиллик, ҳамжиҳатлик бор жойда барака бўлади. Бир кун жанжал чиққан жойдан қирқ кун барака кўтарилади, дейди халқимиз. Дунёнинг турли жойларида кечаётган воқеаларни кўриб, эшитиб турибмиз-ку. Бугун дунёдан ҳеч нарсани яшириб бўлмайди. Ижтимоий тармоқлар дарҳол хабар беради. Илоҳим, юртимизга кўз тегмасин, халқимизни, давлатимиз раҳбарини Яратган Эгам доимо ўз паноҳида асрасин!

Қишлоғимда кўрганларим, эшитганларим кўнглимни кўтарди, қалбимга ғурур, ифтихор бахш этди. Маънили, маърифий суҳбатлардан дилим равшан тортди, ўзимни енгил ҳис қилдим. Булар Президентимизнинг янги Ўзбекистон руҳи ҳар бир маҳаллага, ҳар бир оиллага кириб бориши керак деган даъватининг амалий натижалари эмасми?!

Мўъжазгина қишлоғимиздаги ўзгаришлар, қишлоқдошларим ҳаёти, турмуши, дунёқараши мисолида бутун мамлакатимизда амалга оширилаётган беқиёс, бетимсол ислохотлар самарасини кўрдим. Томчида қуёш акс этади. Шу “томчи” қишлоғимни Қуёш каби ярқариб турган жонажон Ўзбекистонимиз, дунёни ҳайратга солаётган янги Ўзбекистонимизнинг кичик бир кўзгусига ўқшатишим келди.

Энг улуг, энг азиз байрамимиз — Мустақилгимизнинг 35 йиллиги муборак бўлсин, ота маконим, она қишлоғим, жонажон Ватаним — кун сайин гуллаб-яшнаётган, шиддат билан тараққий этаётган янги Ўзбекистоним!

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ

Бош муҳаррир:

Салим ДОНИЁРОВ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Тахририятга келган қўлёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарибмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган таъкилот жавобгар.
Газета тахририят компьютер марказида сақифаланди.
Газетанинг полиграфик жаҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbорот ва оmmавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. **Буюртма** Г-846.
29305 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. **Объект** усулида босилган. **Қоғоз бичими** А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Сардор Толлибоев
Мусаххас: Шерзод Маҳмудов
Дизайнер: Зафар Рўзиев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

Ўза яқини — 20:45 Топширилди — 22:55

Қабулхона: (71) 233-56-33
Эълолар бўлими: (71) 233-70-98

E-mail: info@yuz.uz
Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Девонхона ва ишлов телефони:
(71) 233-56-60

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

